Аннотация рабочей программы учебного предмета

«Литературное чтение на родном (татарском) языке» для 3 класса

Рабочая программа учебного предмета «Литературное чтение на родном (татарском)языке» для 3 классов составлена на 34 часа (в неделю 1 час). В календарно тематическое планирование включена 1 промежуточная аттестационная работа. Работа ведется по учебнику Ф.Ш.Гарифуллина, И.Х.Мияссарова . “Литературное чтение “(Әдәби уку”) (в 2 частях) 3 класс / для общеобразовательных организаций основного общего образования с обучением на русском языке (для изучающих татарский язык как родной). Казань. Издательство «Магариф – Вакыт»

3 сыйныфта әдәби укудан эш программасына аннотация.

Әдәби уку дәресләренә атнага 1 сәгать исәбеннән 34 сәгать вакыт бирелә. Уку елы азагында 1 арадаш аттестация эше үткәрелә.

Әдәби уку дәресендә Ф.Ш.Гарифуллина, И.Х.Мияссарова тарафыннан эшләнгән (Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2014) 3 нче сыйныфның “Әдәби уку” дәреслеге (2 кисәктә) кулланыла.

Планируемые результаты освоения учебного предмета

Рабочая программа по учебному предмету “Литературное чтение” (“Әдәби уку”) направлена на достижение личностных, метапредметных и предметных результатов:

Личностные результаты:

1) формирование чувства гордости за свою Родину;

2) овладение начальными навыками адаптации к школе, школьному коллективу;

3) принятие и освоение социальной роли обучающегося, развитие мотивов учебной деятельности и формирование личностного смысла учения;

4) развитие самостоятельности и личной ответственности за свои поступки на основе представлений о нравственных нормах общения;

5) развитие навыков сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, умения избегать конфликтов и находить выходы из спорных ситуаций, умения сравнивать поступки героев литературных произведений со своими собственными поступками, осмысливать поступки героев;

Метапредметные результаты:

1) овладение способностью принимать и сохранять цели и задачи учебной деятельности, поиска средств её осуществления;

2) формирование умения понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности и способности конструктивно действовать даже в ситуациях неуспеха;

3) использование знаково-символических средств представления им формации о книгах;

4) активное использование речевых средств для решения коммуникативных и познавательных задач;

5) овладение навыками смыслового чтения текстов в соответствии с целями и задачами, осознанного построения речевого высказывания в соответствии с задачами коммуникации и составления текстов в устной и письменной формах;

6) освоение способами решения проблем творческого и поисковом» характера;

7) формирование умения планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями её реализации, определять наиболее эффективные способы достижения результата;

8) готовность слушать собеседника и вести диалог, признавать раз личные точки зрения и право каждого иметь и излагать свое мнение и аргументировать свою точку зрения и оценку событий;

9) умение договариваться о распределении ролей в совместной деятельности, осуществлять взаимный контроль в совместной деятельности, общей цели и путей ее достижения, осмысливать собственное поведение и поведение окружающих.

Метапредметными результатами изучения курса является формирование универсальных учебных действий (УУД).

В области познавательных общих учебных действий обучающиеся научатся:

• ориентироваться в учебной книге: читать язык условных обозначений; находить нужный текст по страницам «Содержание» и «Оглавление»;

• быстро находить выделенный фрагмент текста, выделенные строчки и слова на странице;

• работать с несколькими источниками информации (учебной книгой, тетрадью для самостоятельной работы и хрестоматией; учебной книгой и учебными словарями; текстом и иллюстрацией к тексту).

В области регулятивных учебных действий обучающиеся научатся:

- Удерживать цель деятельности до получения её результата.
- Анализу достижения цели.
- Самостоятельно ставить новые учебные цели, задачи.
- Подготовить нужные учебные принадлежности.
- Подготовить к уроку рабочее место.
- Контролировать результаты учебной деятельности.
- Уметь анализировать успехов и неудач во время учебного процесса.

В области коммуникативных учебных действий обучающиеся научатся:

а) в рамках коммуникации как сотрудничества:

• работать с соседом по парте: распределять работу между собой и соседом, выполнять свою часть работы, осуществлять взаимопроверку выполненной работы;

• выполнять работу по цепочке;

б) в рамках коммуникации как взаимодействия:

• видеть разницу между двумя точками зрения, двумя позициями и мотивированно присоединяться к одной из них;

• находить в тексте подтверждение высказанным героями точкам зрения.

Предметные результаты:

1) понимание татарской литературы как явления национальной и мировой культуры, средства сохранения и передачи нравственных ценностей и традиций;

2) осознание значимости чтения для личного развития; формирование представлений о Родине и её людях, окружающем мире, культуре, первоначальных этических представлений, понятий о добре и зле, дружбе, честности; формирование потребности в систематическом чтении;

3) использование разных видов чтения (изучающее (смысловое), выборочное, поисковое); умение осознанно воспринимать и оценивать содержание и специфику различных текстов, участвовать в их обсуждении, давать и обосновывать нравственную оценку поступков героев;

4) умение самостоятельно выбирать интересующую литературу, пользоваться справочными источниками для понимания и получения дополнительной информации, составляя самостоятельно краткую аннотацию;

5) умение использовать простейшие виды анализа различных текстов: устанавливать причинно-следственные связи и определять главную мысль произведения, делить текст на части, озаглавливать их, составлять простой план, находить средства выразительности, пересказывать произведение;

6) достижение необходимого для продолжения образования уровня читательской компетентности, общего речевого развития, т. е. Овладение чтением вслух и про себя, элементарными приёмами анализа художественных, научно-познавательных и учебных текстов с использованием элементарных литературоведческих понятий.

3 нче сыйныфта әдәби уку фәнен укытуның көтелгән нәтиҗәләре

Шәхси

укучыда татарча укуга кызыксыну, омтылыш уяту; әдәби уку тәҗрибәсе булдыру; үз милләтең белән горурлану, татар теленә мәхәббәт хисләре тәрбияләү;

Метапредмет

Коммуникатив :

Укучы өйрәнәчәк: татар халык авыз иҗаты әсәрләрен өйрәнү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы кулланырга өйрәнү; текстны аңларга, аңлаганны тыңлаучыга җиткерергә, дөрес һәм матур итеп укырга, укыганның эчтәлеген сөйләргә, тема буенча әңгәмә кора белергә, аралашканда тел чараларын урынлы файдалана белергә өйрәнү; әсәрнең темасын һәм төп геройның характерын, эш-гамәлләрен, әсәрдәге вакыйгаларга, геройларга карата үз фикерләрен белдерергә өйрәнү.

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: татар халык авыз иҗаты әсәрләрен белү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы куллана белү; текстны аңлый, аңлаганны тыңлаучыга җиткерә, дөрес һәм матур итеп укый, укыганның эчтәлеген сөйли, тема буенча әңгәмә кора , аралашканда тел чараларын урынлы файдалана белү; әсәрнең темасын һәм төп геройның характерын, эш-гамәлләрен, әсәрдәге вакыйгаларга, геройларга карата үз фикерләрен әйтә белү.

Регулятив :

Укучы өйрәнәчәк: татар әдипләренең иң яхшы әдәби әсәрләре белән танышырга өйрәнү; әдәби әсәрләрне дөрес һәм йөгерек, аңлап, сәнгатьле уку күнекмәләре булдырырга өйрәнү; татар халык авыз иҗаты әсәрләрен , мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы кулланырга өйрәнү;

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: татар әдипләренең иң яхшы әдәби әсәрләрен белү; әдәби әсәрләрне дөрес һәм йөгерек, аңлап, сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру, уку тизлеге нормаларына сыешу алу; татар халык авыз иҗаты әсәрләрен белү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы куллана белү.

Танып- белү :

Укучы өйрәнәчәк: халык әкиятләрен һәм фольклор жанрларын, автор әкиятләрен, хикәя, шигырь, мәзәкләрне һ.б. әдәби жанр буларак өйрәнү .

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: халык әкиятләрен һәм фольклор жанрларын, автор әкиятләрен, хикәя, шигырь, мәзәкләрне һ.б. әдәби жанр буларак кабул итә белү.

Предмет

Укучы өйрәнәчәк: катлаулы булмаган монолог төзергә өйрәнү; геройлар һәм вакыйгаларга характеристика бирергә өйрәнү; укылган әсәрнең эчтәлеген план буенча ачарга өйрәнү; шигъри әсәрләрне сәнгатьле укырга өйрәнү; иптәшләре алдында кыска чыгышлар ясарга өйрәнү; дәреслек һәм фәнни-популяр әдәбият белән эшләргә өйрәнү; алган белемнәрне практикада кулланырга өйрәнү; укытучы ярдәмендә персонажларга бәя бирергә өйрәнү; төркемнәрдә үз фикерләрен дәлилли белергә өйрәнү.

Укучы үзләштерү мөмкинлеге алачак: катлаулы булмаган монолог төзи белү; геройлар һәм вакыйгаларга характеристика бирү; укылган әсәрнең эчтәлеген план буенча ачу; шигъри әсәрләрне сәнгатьле укый белү; иптәшләре алдында кыска чыгышлар ясау; дәреслек һәм фәнни-популяр әдәбият белән эшләргә күнегү; алган белемнәрне практикада

куллана белү; укытучы ярдәмендә персонажларга бәя бирә белү; төркемнәрдә үз фикерләрен дәлилли белү.

Планируемые результаты освоения учебного предмета к концу 3-го года обучения

Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»:

аудирование,

чтение вслух и про себя,

работа с разными видами текста,

библиографическая культура,

работа с текстом художественного произведения,

культура речевого общения.

Обучающиеся научатся:

• читать правильно и выразительно целыми словами вслух, учитывая индивидуальный темп чтения;

• читать про себя в процессе первичного ознакомительного чтения, повторного просмотрового чтения, выборочного и повторного изучающего чтения;

• называть имена писателей и поэтов – авторов изучаемых произведений, перечислять названия их произведений и коротко пересказывать содержание текстов, прочитанных в классе;

• рассказывать о любимом литературном герое;

• выявлять авторское отношение к герою;

• характеризовать героев произведений; сравнивать характеры героев разных произведений;

• читать наизусть 6–8 стихотворений разных авторов (по выбору);

• ориентироваться в книге по ее элементам (автор, название, страница «Содержание», иллюстрации).

Обучающиеся в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получат возможность научиться:

• делать самостоятельный выбор книги и определять содержание книги по ее элементам;

• самостоятельно читать выбранные книги;

• высказывать оценочные суждения о героях прочитанных произведений;

•самостоятельно работать со словарями.

Раздел «Литературоведческая пропедевтика»: узнавание особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма и т. д.), различение жанровых особенностей произведений (сказка и рассказ; сказка о животных и волшебная сказка и др.), узнавание литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст и др.).

Обучающиеся научатся:

• различать сказку о животных, басню, волшебную сказку, бытовую сказку;

• различать сказку и рассказ;

• находить и различать средства художественной выразительности в авторской литературе (приемы: сравнение, олицетворение, гипербола (называем преувеличением), контраст; фигуры: повтор).

Обучающиеся получат возможность научиться:

• понимать развитие сказки о животных во времени;

• обнаруживать «бродячие» сюжеты («бродячие сказочные истории») в сказках разных народов мира.

Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся»: чтение по ролям, инсценировка, драматизация, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

Обучающиеся научатся:

• понимать содержание прочитанного; осознанно выбирать интонацию, темп чтения и необходимые паузы в соответствии с особенностями текста;

• эмоционально воспринимать на слух художественные произведения, определенные программой, и оформлять свои впечатления (отзывы) в устной речи;

• интерпретировать литературный текст, живописное и музыкальное произведения, (выражать свои мысли и чувства по поводу увиденного, прочитанного и услышанного);

• принимать участие в инсценировке (разыгрывании по ролям) крупных диалоговых фрагментов литературных текстов.

Обучающиеся в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получат возможность научиться:

• читать вслух стихотворный и прозаический тексты;

• рассматривать иллюстрации в учебнике, слушать музыкальные произведения, сравнивать их с художественными текстами и живописными произведениями с точки зрения выраженных в них мыслей, чувств и переживаний;

• устно и письменно (в форме высказываний и/или коротких сочинений) делиться своими личными впечатлениями и наблюдениями, возникшими в ходе обсуждения литературных текстов, музыкальных и живописных произведений

3 сыйныф ахырында укучылар түбәндәге нәтиҗәләргә ирешә:
“Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре” юнәлеше буенча
Укучы:

- уку тирәлеген киңәйтү йчен, китап уку кирәклегенә төшенергә;
- укылган һәм тыңланган әсәрләрнең эчтәлеген аңларга, аларның төп уен билгеләргә;
- орфоэпик нормаларны саклап, 3 нче сыйныф укучысының мөмкинчелегенә туры килгән һәм укыганны аңларлык темпта (минутка 60-75 сүздән ким булмаган) бәтен сүзләр белән кычкырып укырга;
- укытучы җитәкчелегендә зур булмаган әсәрне эчтән укырга;
- укыла торган әсәргә туры килгән темпны, тонны саклап, тыныш билгеләренә игътибар итеп, текстны сәнгатьле итеп укырга;
- текстларны яттан сөйләргә;
- теләк буенча һәм уку максатыннан чыгып, беренчел кат уку, өйрәнү максатыннан уку, эзләнү максатыннан уку төрләрен кулланып укырга;
- әдәби, фәнни-популяр мәкалә, мәгълүмати текстларны гамәли аера белергә, охшашлык-аерымлык принцибы буенча чагыштырырга;
- әсәр эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә һәм әсәр, геройлар, аларның эш-гамәлләре турында диалог төзергә;
- әсәр һәм китап исемен дөрес атарга, әсәр исемен, аның эчтәлеккә туры килүен аңлатырга;
- әсәр геройларның эш-гамәлләрен әхлакый күзлектән чыгып бәяләргә, үзенеж эмоциональ-рухи байлыгын баетырга;
- әзер план буенча өйрәнелгән әсәр эчтәлеген сөйләргә, эчтәлекне кыскартып һәм тулысынча сөйләү төрен үзләштерергә;
- тема, жанр һәм авторга мөнәсәбәте буенча әсәр, китапларны төркемләргә, әсәрнең үзенчәлекле якларын ачыклый белергә;
- китап төрләрен (китап-әсәр, китап-җыентык), китап-җыентыкларны темасы һәм жанры буенча аера белергә **өйрәнә**.

укучы

- укылган әсәрнең әхлакый эчтәлеген аңларга, гомумкулланышта булган әхлакый нормаларга таянып, геройларның эш-гамәлләренә бәя бирергә, әсәр турында үз фикерен белдерергә;

- автор позициясен аңларга, автор фикере белән килешү-килешмәвен дәлилли белергә;
- төрле типтагы китаплар: китап-әсәр, китап-җыентык белән эшләргә, китапның тиешле структур элементларын (эчтәлек, кереш сүз, тема, автор, сүзлек) таба белергә;
- балалар өчен иҗат ителгән вакытлы матбугат, тема, жанры һәм авторга мөнәсәбәте буенча әсәрләр табу максатыннан китапханә фондыннан файдаланырга **өйрәнергә мөмкин**

“Әдәби пропедевтика” юнәлеше буенча

Укучы:
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне аерырга; шигъри һәм чәчмә әсәрләрне атый белергә;
- 2-3 билгесе буенча әсәрнең жанр төрен (әкият, хикәя, шигырь) билгеләргә;
- Әдәби әсәр текстындагы сүзләрнең синонимнарын табарга, сүзнең туры һәм контексттагы мәгънәсен аңларга;
- Әсәр текстларындагы эпитетларны, чагыштыруларны, сынландыруларны табарга;
- Сөйләмдә жанр төрләренең исемнәрен һәм әдәби төшенчәләрне (әкият, хикәя, шигырь, тылсымлы әкиятләр, хайваннар турында әкиятләр, көнкүреш әкиятләре, диалог, әсәр, әсәр авторы, әсәр герое, чагыштыру, эпитет) кулланырга **өйрәнә.**

Укучы:
- Сүзләрнең синонимнарын табарга, сүзнең туры һәм контексттагы мәгънәсен аңларга;
- Әсәрләргә анализ ясаганда, өйрәнелгән әдәби төшенчәләрне кулланырга;
- Геройларның монологик сөйләмен, диалогларны табып укырга **өйрәнергә мөмкин.**

“Иҗади эшчәнлек” юнәлеше буенча

Укучы:
- Әсәр геройларының образ үзенчәлекләрен аңларга, рольне сайларга, герой репликаларын образга туры китереп, рольләргә бүленеп укырга;
- Зур күләмле булмаган әсәрләрне яки аерым эпизодларны сәхнәләштерергә;
- Әкиятләр сөйләргә;
- Өйрәнелә торган әсәр һәм аерым эпизодларга “тере картиналар” модельләштерергә;
- Әсәр геройлары турында төрле вакыйгалар уйлап чыгарырга яки әсәрне ахырын дәвам итеп сөйләргә **өйрәнәләр.**

Укучы:
- Өйрәнелә торган әсәрләргә иллюстрацияләр ясарга;
- Әсәрнең аерым эпизодларына сүзле сүрәт “ясарга”;
- Темалар буенча “Халык һәм автор әкиятләре” темасына күмәк яки шәхси проектлар эшләргә **өйрәнергә мөмкин.**

“Уку материалы белән эшләү” юнәләше буенча

Укучы:
- Әсәрнең төп уен билгеләргә;
- Әдәби әсәр текстында геройлары, китапның структур элементлары-автор, жанр төре турында мәгълүмат табарга;
- Әсәр текстларын кисәкләргә бүлергә, текст планнары төзергә;
- Текстның төрле кисәкләрендә булган мәгълүматны чагыштырырга һәм гомумиләштерергә өйрәнә.

Укучы:
- Дәреслектән һәм белешмәләрдән кирәкле мәгълүматны мөстәкыйль таба белергә;
- Китап аппаратыннан китап, китапның авторы турында мәгълүмат табарга;
- Фәнни-популяр әсәр текстыннан һәм белешмәләрдән предмет, күренеш турындагы мәгълүмат туплый белергә;
- Текстта булган мәгълүматны мәгълүмати чыганаклар белән чагыштырырга;

- Модельләре буенча әсәрләрне чагыштырырга, тулыландырырга, төзәтергә, ачыкларга өйрәнергә мөмкин

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА “ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ ЯЗЫКЕ» (ТАТАРСКОЕ) В 3-ОМ КЛАССЕ

Виды речевой и читательской деятельности. Восприятие речи на слух, понимание текста, ответы на вопросы по содержанию, умение задавать вопросы по содержанию прослушанного, определение последовательности событий.

Аудирование. Понимание смысла звучащей речи: удержание обсуждаемого аспекта, способность отвечать на вопросы по ее содержанию и задавать собственные вопросы.

Чтение вслух. Формирование мотива читать вслух в процессе чтения по ролям и чтения по цепочке. Освоение особенностей выразительного чтения (чтение отдельных предложений с интонационным выделением знаков препинания на начальном этапе, жанровые требования и ограничения самого читаемого текста – лирическое стихотворение читается не так, как былина, а гимн – не так, как колыбельная песенка или прибаутка, и т.д. – и осознанный выбор подходящих к случаю интонации, тона, пауз, логических ударений).

Чтение про себя. Умение находить в изучаемом тексте необходимые сведения, а также умение находить в словарях нужные словарные статьи и извлекать из них требуемую информацию в рамках выборочного чтения.

Говорение. Освоение разновидностей монологического высказывания: в форме передачи собственных впечатлений, передачи жизненных наблюдений и впечатлений. Освоение особенностей диалогического общения: умение слушать высказывания собеседника и выражать к ним свое отношение (согласие /несогласие). Умение спорить, опираясь на содержание текста. Этическая сторона диалогического общения – использование норм речевого этикета и воспитание сострадательного отношения к проигравшей в споре стороне.

Письмо (культура письменной речи.) Различение видов текста (текст-повествование, текст-описание, текст-рассуждение) и их практическое освоение в форме мини-сочинений; краткие сочинения по личным наблюдениям и впечатлениям; письменное составление аннотаций к отдельным произведениям и сборникам произведений; обучение культуре предметной и бытовой переписки (написание писем и поздравительных открыток, формулы вежливости).

Работа с текстом художественного произведения. Анализ заголовка, анализ текста (через систему вопросов и заданий), определение его эмоционально-смысловых доминант (основная мысль в басне, главные переживания в лирическом стихотворении, противоположные позиции героев и авторский вывод в рассказе, основная интонация в колыбельной песне, былине, гимне и т.д.). Определение особенностей построения текста, выявление средств художественной выразительности. Умение определить характер героя (через его словесный портрет, анализ поступков, речевое поведение, через авторский комментарий), проследить развитие характера героя во времени, сравнительный анализ поведения разных героев. Обнаружение (с помощью учителя) авторской позиции в прозаических текстах и направления авторских переживаний в лирических текстах. В результате работы с текстом: умение выделять в тексте разные сюжетные линии; видеть разные точки зрения или позиции; устанавливать причинно-следственные связи в развитии сюжета и в поведении героев; понимать авторскую точку зрения; выделять основную мысль текста; обнаруживать выразительные средства.

Работа с учебными и научно-популярными текстами. Обучение структурированию научно-популярного и учебного текстов, выделению в тексте отдельных частей, ключевых слов, составлению плана пересказа.

Формирование библиографической культуры. Умение пользоваться аппаратом учебника (страницей «Содержание» или «Оглавление», системой условных обозначений), навыки работы с дополнительными текстами и иллюстрациями. Представление о книге-сборнике, книге-произведении, о периодической печати, о справочной литературе.

Систематическое использование словарями. Представление об алфавитном каталоге библиотеки. Практическое использование фондов школьной библиотеки в учебном процессе. Знакомство с книгой как с особым видом искусства, изучение ее элементов.

Внеклассное чтение. Развитие устойчивого и осознанного интереса к чтению художественной литературы, знакомство с детской книгой как явлением культуры, ее структурой, видами, жанрами, темами.

Устное народное творчество. Широко используется как материал для обучения грамоте, родному языку и словесности. Жанровое разнообразие фольклорных произведений (докучная сказка; сказки о животных, волшебные и бытовые сказки; малые фольклорные формы: загадки, считалки, колыбельные песенки, пословицы и т.д.). Представление о жанрах басни. (Басни – авторские произведения, укорененные в сказке о животных и в фольклорном мире ценностей.). Авторская литература: жанры рассказа и литературной сказки, авторская поэзия. Особенности стихотворного текста (ритм, рифма). Различение рифмы и понимание содержательности каждого конкретного вида рифмы. Освоение понятий «тема» и «основная мысль», а также «основное переживание» героя произведения. Практическое различение в текстах и уяснение смысла использования средств художественной выразительности: олицетворения, сравнения, гиперболы, контраста, звукописи, фигуры повтора.

Работа с текстами разных видов и жанров литературы. Определение принадлежности текста к фольклорному миру или кругу авторских произведений. Понимание разницы между художественным и научно-популярным текстами. Умение доказательно показать принадлежность текста к кругу художественных или научно-популярных текстов. Понимание отличий прозаического и поэтического текстов. Умение реконструировать (с помощью учителя) позицию автора в любом авторском тексте, а также понимать переживания героя (или лирического героя) в лирическом стихотворении.

Работа с произведениями разных видов искусства (литература, живопись, прикладное искусство, скульптура, музыка). Представление о литературе как об одном из видов искусства (наряду с живописью, музыкой и т.д.). Сравнение особенностей мировосприятия писателя, живописца и композитора. Сравнение произведений, принадлежащих к разным видам искусства.

Элементы творческой деятельности. Чтение художественного произведения (или его фрагментов) по ролям и по цепочке. Умение читать выразительно поэтический и прозаический текст. Сочинение собственных текстов и инсценировка их с помощью выразительных средств (мимики, жестов, интонации). Способность устно и письменно (в виде высказываний и небольших сочинений) делиться своими личными впечатлениями.

Круг детского чтения. Авторские произведения, басни. Литературные авторские произведения. Произведения классиков детской литературы (стихотворения, рассказы, сказки, сказочные повести). Произведения современной отечественной (с учетом многонациональности России) и зарубежной литературы (стихотворения, рассказы, сказки, сказочная повесть). Разные виды книг: историческая, приключенческая, фантастическая, научно-популярная, справочно-энциклопедическая литература; детские периодические издания (детские журналы).

Здравствуй, школа

Разил Валиев.Сау бул, җәй!/Прощай,лето!

Мазит Гафури.»Балалар эше»/Труд детей.

Мазит Гафури. Китап һәм балалар / Книга и дети

Вакыйф Нуриев. Китап / Книга

Габдулла Тукай. Кызыклы шәкерт / Забавный ученик

Хакимзян Халиков. Былбыл сайратам/Поет соловей

Газинур Морат. Туган тел / Родной язык

В музее искусств. И.Рафиков.Әй , туган тел!/И,родной язык!

Рафис Гиззатуллин. Кечкенә Ринат/Маленький Ринат.

Каюм Насыри. Акыллы һәм яхшы холыклы / Умный да еще и добрый

Устное народное творчество

Табышмаклар / Загадки

Йолдыз Шарапова.Ике җаваплы табышмак/Загадки с двумя ответами

Әкият эзләре буйлап / По следам сказок.

Бүре, кәҗә, кәбестә / Волк, коза, капуста

Кем җиңүче? / Татарская народная сказка. «Кто победитель»

Каюм Насыри. Комсыз эт / Жадный щенок

Габдулла Тукай. Умарта корты һәм чебеннәр / Пчела и мухи

Габдулла Тукай.Әтәч белән Күке/Петух и кукушка

Родной край. Осень наступила

Илгизар Султан. Көз /Осень

Дания Гайнетдинова. Көзге урман / Осенний лес

Фанис Яруллин. Көзге табын / Осенние явства

В музее искусств.Х.Якупов. Сиреньле натюрморт/Натюрморт с сиренями

Идрис Туктар. Урман букеты / Лесной букет

Николай Сладков. Алтын көз / Золотая осень

В музее искусств.И.И.Левитан. Урман күле/Лесное озеро

Бари Рахмат. Алтын безнең җир /Золотая наша земля

Резеда Валиева. Иң матур җир / Самое красивое место

Сания Ахметзянова. Казаным – башкалам/Казань – моя столица

Лябиб Лерон. Татар баласы / Татарский ребенок

Гумар Баширов. Нинди ул Татарстан? / Какой он Татарстан

Марс Шабаев.Идел суы/ Вода Волги

Зима. Моя семья

Гумар Баширов. Беренче кар / Первый снег

Фатих Хусни. Беренче кар / Первый снег

В музее искусств.А.Пластов. Беренче кар / Первый снег

Думави. Беренче кар / Первый снег

Виталий Бианки. Куян, Көртлек, Аю һәм Кыш бабай / Заяц, Куропатка, Медведь и Дед Мороз

Габдулла Тукай. Җир йокысы / Сон земли

Абдулла Ахмет. Кышкы матурлык / Зимняя красота

Ахмат Ерики. Кыш/ Зима

Роберт Миннуллин. Чыршы әйләнәсендә / Вокруг ёлки

Васима Хайруллина. Әдәп / Приличие

Абдулла Ахмет. Малайлар аңламады / Мальчики не поняли

Ахсан Баян. Яхшылык кире кайта / Доброта возвращается

Накип Каштанов. Йөнтәс песи баласы / Мохнатый котёнок

Резеда Валиева. Яңа көрәк / Новая лопата

Рафис Гиззатуллин. Көтелмәгән сорау / Неожиданный вопрос

Мои родственники. Весна

Амина Бикчантаева. Әтим белән бергә/Вместе с папой

Резеда Валиева. Туган көндә / В день рождения

Анас Хасанов. Сез ни әйтерсез икән? / А вы что скажете?

Абдулла Алиш. Утлы йомырка / Огненное яичко

Рабит Батулла. Карурманга бара Мөбарәк / Мубарак идет в тёмный лес

Фанис Яруллин. Кояштагы тап / Пятно на солнце

Шаукат Галиев. Җиргә язны кем китерә? / Кто приносит весну?

В музее искусств.Х.Якупов. Соңгы кар/Последний снег

Дардеменд. Кояш нурлары / Солнечние лучи

В музее искусств.Л.Фаттахов.Әни күрмәгәндә/Когда мама не видит

Гильмия Тагирова. Дания тополе / Тополь Дании

Мы любим сказки

Гөлчәчәк / Гульчачак. Татарская народная сказка

Соңгы бөртек / Последнее зернышко. Удмуртская народная сказка

Тату туганнар / Дружная родня. Корейская народная сказка

Габдулла Тукай. Су анасы / Водяная

В музее искусств.Ф.Аминов. Су анасы / Водяная

Абдулла Алиш. Чукмар белән Тукмар / Два петуха. Чукмар и Тукмар

Абдулла Алиш. Бикбатыр белән Биккуркак / Бикбатыр и Биккуркак

Хакимзян Халиков. Мыекбай/ Мыекбай

Внеклассное чтение по сказкам

Инсценировки сказок. Проектная работа. Творческая работа

В здоровом теле здоровый дух. Лето

Йолдыз Шарапова. Татарстан — спорт иле / Татарстан — страна спорта

Хакимҗан Халиков. Хәрәкәттә — бәрәкәт / В движение — сила

Сания Ахметзянова. Үрнәк алыйк / Возьмём пример

Марзия Файзуллина. Җәй җитте / Пришло лето

Габдулла Тукай. Яңгыр / Дождик

Галимжан Ибрагимов. Җәйге көндә / В летний день

Гариф Ахунов. Сабан туенда / на Сабантуе

Укыту фәненең эчтәлеге

Тыңлау (аудирование). Әдәби әсәрләрне үзләштерү (зиһенгә алу). Төрле жанрдагы әсәрләрне үзләштерү, төп фикерне (уйны) аңлау. Бер жанрдагы әсәрләрне яисә бер үк авторның әсәрләрен чагыштыру, әсәрнең үзенчәлеклекләрен (текст композициясен, әсәрнең телен, геройлар бирелешен) өйрәнү. Төрле әсәр геройларын чагыштыру, аларның эш-гамәлләрен анализлау, бәяләү өчен кирәкле детальләрне аерып алу, вакыйгалар булган урын һәм вакытны билгеләү, герой портретын сурәтләгән урыннарны билгеләү. Автор позициясен ачыклау һәм әсәргә, геройларга үз мөнәсәбәтеңне булдыру (формалаштыру).

Уку. Зур булмаган әсәрләрне яки әсәр бүлекләрен кычкырып һәм эчтән уку. Вакыйгаларга һәм геройларга үз мөнәсәбәтеңне белдереп, әсәр текстын сәнгатьле итеп уку.

Текст белән **эш.** Вакыйгалар эзлеклелегенә һәм мәгънәсенә төшенү. Текстның төп уен ачыклау. Геройның эш-гамәлләре һәм аларның мотивларын билгеләү, анализлау, чагыштыру. Әсәрдә катнашучыларны, вакыйгаларны характерлаучы сүз һәм тәгъбирләрне табу, автор позициясен һәм вакыйгаларга, персонажларга (әсәрдә катнашучыларга) карата үз мөнәсәбәтеңне белдерү.

Текст төзелеше белән эш. Башлам, үсеш, бетем; текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү һәм аларга исем кую; укытучы җитәкчелегендә план төзү. Әзер план буенча текст эчтәлеген тулы- сынча яки кыскача сөйләү. Текст буенча бирелгән биремнәрне мөстәкыйль үтәү.

Уку тирәлеге. Халык авыз иҗаты әсәрләре. Татар шагыйрьләре һәм язучыларының шигъри һәм чәчмә әсәрләре. Әдәби һәм фәнни-популяр мәкаләләр.

Жанр төрлелеге. 1—2 нче сыйныфтагыларга караганда катлаулырак әкият, хикәя, мәсәл, шигъри әсәрләр. Халык әкиятләре: кабатлаулар, яхшылыкның яманлыктан өстенлеге. Реаль һәм уйдырма вакыйгалар. Уңай һәм тискәре геройлар. Әдәби хикәяләр: вакыйга һәм геройлар сурәтләнеше, диалогик сөйләм өстенлеге, эпитет, чагыштыру, сынландыру (җанландыру) кулланылышы.

Әдәби төшенчәләр (пропедевтика). Әдәби төшенчәләрдә ориентлашу: әдәбият, фольклор, әдәби әсәр. Әдәби жанрлар: әкият, мәсәл, мәкаль, табышмак, әйтем, санамыш. Диалог, фәнни-популяр очерк, герой (персонаж), герой портреты, пейзаж, шигырь, рифма, строфа, дүртьюллык. Сәнгатьлелек чаралары: логик пауза, темп, пауза.

Укучыларның иҗади эшчәнлеге. Әдәби сүзгә карата кызыксыну үстерү. Табышмак, мәзәк, әкият, әсәр геройлары турында кызыклы хәлләр уйлау. Күмәк иҗади эшләр: әдәби уен, конкурс, кичәләр үткәрү.

Әдәби укудан тәкъдим ителгән әсәрләр минимумы

Тема 1. Сау бул, җәй, исәнме, мәктәп! (4 сәгать)

Разил Вәлиев « Сау бул, җәй!» Мәҗит Гафури «Балалар эше» «Китап һәм балалар». Вакыйф Нуриевтан «Китап». Габдулла Тукай « Кызыклы Шәкерт». Хәкимҗан Халиков «Былбыл сайратам» Газинур Морат « Туган тел». Мәҗит Гафури «Эш һәм белем». Газинур Морат «Тылсымлы тел». Сынлы сәнгать музеенда Искәндәр Рафиков. «Әй, туган тел!» Рафис Гыйззәтуллин «Кечкенә Ринат». Каюм Насыйри «Акыллы һәм яхшы холыклы».

Тема 2. Энҗе чәчтем, энҗе җыям (3 сәгать)

Табышмак — зиһен ачкычы. Нинди табышмаклар була? Йолдыз Шәрәпова «Ике җаваплы табышмак». Нинди мәкальләр һәм әйтемнәр була? Әкият эзләре буйлап. Әкият-табышмак « Бүре, кәҗә, кәбестә». Татар халык әкияте «Кем җиңүче?» Мәсәлләр. Каюм Насыйри «.Комсыз эт». (Мәсәл) Габдулла Тукай «Умарта һәм чебеннәр». (Мәсәл). Габдулла Тукай «Әтәч белән Күке». (Мәсәл)

Тема 3. Алтын сукмак буйлап көз атлый (4 сәгать)

Илгизәр Солтан «Көз». Сынландыру төшенчәсен бирү. Дания Гайнетдиновадан. «Көзге урман». Фәнис Яруллин «Көзге табын». Чагыштыру.Сынлы сәнгать музеенда. Харис Якупов «Сиреньле натюрморт». Идрис Туктар «Урман букеты». Пейзаж төшенчәсе бирү. Николай Сладковтан «Алтын көз». Сынлы сәнгать музеенда. И. И. Левитан «Урман күле». Муса Җәлил «Уңыш бәйрәме».

Тема 4. Туган ягым — алтын бишек (3 сәгать)

Бари Рәхмәт «Алтын безнең җир». Резеда Вәлиева «Иң матур җир». Сания Әхмәтҗанова «Казаным — башкалам». Хәсән Туфан «Казан». Ләбиб Лерон «Татар баласы». Гомәр Бәширов «Нинди ул Татарстан? » Марс Шабаев «Идел суы».

Тема 5. Кырга ак кардан юрган ябылган (4 сәгать)

Гомәр Бәширов «Беренче кар ». Фатих Хөсни « Беренче кар». Хикәя. Сынлы сәнгать музеенда Аркадий Пластов «Беренче кар». Нәҗип Думави « Беренче кар». Виталий Бианкидан «Куян, Көртлек, Аю һәм Кыш бабай». (Әкият) . Эпитет төшенчәсен бирү. Габдулла Тукай «Җир йокысы».

Абдулла Әхмәт « Кышкы матурлык».Әхмәт Ерикәй «Кыш».. Шигырь. Тон Темп. Роберт Миңнуллин «Чыршы әйләнәсендә».

Тема 6. Әдәпле кешеләр була һәрчак матур гадәтле (3 сәгать)

Вәсимә Хәйруллина «Әдәп». Абдулла Әхмәт «Малайлар аңламадылар».Әхсән Баяннан «Яхшылык кире кайта». Нәкыйп Каштановтан « Йөнтәс песи баласы». Резеда Вәлиева « Яңа күрәк». Рафис Гыйззәтуллиннан «Көтелмәгән сорау».

Тема 7. Гаиләдә туганлык хисләре (3 сәгать)

Әминә Бикчәнтәева «Әтием белән бергә». Резеда Вәлиева «Туган көндә». Әнәс Хәсәнов «Сез ни әйтерсез икән? » Абдулла Алиш «Утлы йомырка». Рабит Батулла «Карурманга бара Мөбарәк». Фәнис Яруллиннан «Кояштагы тап».

Тема 8. Яз бизәкләре (3 сәгать)

Шәүкәт Галиев «Җиргә язны кем китерә? ». Сынлы сәнгать музеенда Харис Якупов «Соңгы кар». Дәрдемәнд «Кояшның нурлары». Сынлы сәнгать музеенда Лотфулла Фәттахов «Әни күрмәгәндә». Гыйльмия Таһирова «Даниянең тополе».

Тема 9. Без — әкият дуслары (3 сәгать)

Татар халык әкияте «Гөлчәчәк». Удмурт халкы әкияте.«Соңгы бөртек». Корея халкы әкияте «Тату туганнар» Габдулла Тукай.«Су анасы».. Сынлы сәнгать музеенда Фәйзерахман Әминов«Су анасы». Абдулла Алиш « Чукмар белән Тукмар». «Бикбатыр белән Биккуркак». Хәкимҗан Халиков. «Мыекбай». (Әкият) Халык һәм автор әкиятләре. Проектлар.

Тема 10. Сәламәт тәндә — сәламәт акыл (1 сәгать)

Йолдыз Шәрәпова «Татарстан — спорт иле».. Хәкимҗан Халиков «Хәрәкәттә — бәрәкәт».Сания Әхмәтҗанова «Үрнәк алыйк».

Тема 11. Чәчәкле җәй (1 сәгать)

Мәрзия Фәйзуллина «Җәй җитте». Габдулла Тукай «Яңгыр». Галимҗан Ибраһимов «Җәйге көндә». Гариф Ахунов «Сабан туенда».

Ятлау өчен әсәрләр(укытучы сайлавы буенча)

Г. Тукай. «Кызыклы шәкерт». М. Гафури «Балалар эше». Г. Морат «Туган тел». Резеда Вәлиева « Иң матур җир». Й.Шәрәпова « Татарстан - спорт иле». М.Фәйзуллина «Җәй җитте».(8 юлын сайлап алу)

Арадаш аттестация формасы: Укучыларның 3 нче сыйныф курсы буенча белемнәрен тикшерү өчен контроль эш формасы кулланыла.

Сыйныфтан тыш уку өчен әсәрләр исемлеге:

1. “Счастливый ребёнок” Г.Тукай (“Бәхетле бала” *Габдулла Тукай)*
2. “Здравствуй школа!” Р.Миннуллин (“Исәнме, мәктәп!) “ *Роберт Миңнуллин*
3. “Школа” Н.Думави (“Мәктәп “ *Нәҗип Думави)*
4. “Работа и знание” М.Гафури (“Эш һәм белем” *Мәҗит Гафури)*
5. “Волшебный язык” Г.Мурат (“Тылсымлы тел” *Газинур Морат)*
6. “Ходит осень” Г.Рахим (“Көз йөри “ *Гәрәй Рәхим)*
7. “Журавли” Р. Мингалим” (“Торналар” *Рөстәм Мингалим)*
8. “На льду” Ф.Садриев (“Боз өстендә” *Фоат Садриев)*
9. “Осень” А.Кутуй (“Көз“ *Гадел Кутуй)*
10. “Загадочная коробка” (“Серле тартма”*Идрис Туктар)*
11. “Катание на санках” Г.Баширов (“Чана шуу” *Гомәр Бәширов)*
12. “Казань” Х.Туфан (“Казан” *Хәсән Туфан)*